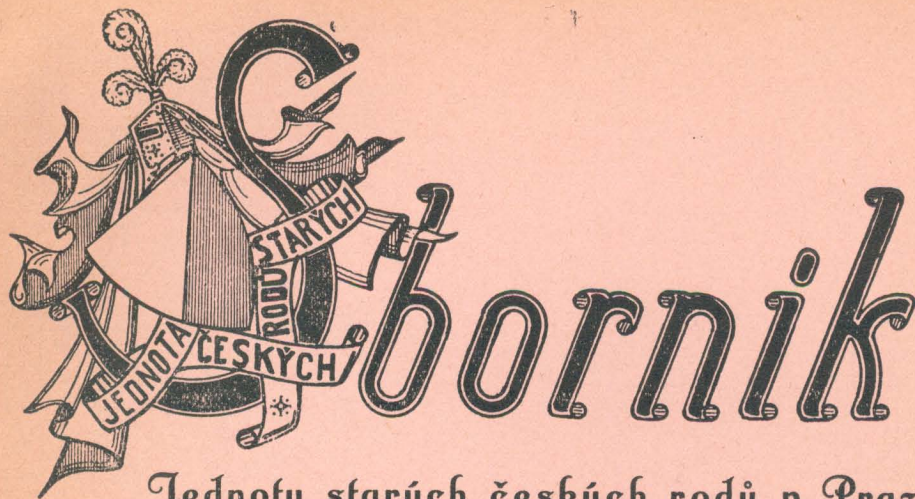

Jednoty starých českých rodů v Praze
 Rodopis — Historie — Heraldika

OBSAH:

	Str.
<i>Jaroslav Čeleda: Rodokmen jako zrcadlo hudebnosti Čechů. (České rodokmeny hudební. — Benda.)</i>	85
<i>Václav Kabát: Rod Kabát</i>	100
<i>Karel Polák: Falsifikát šlechtictví v rodě Stehliků „z Čeňkova“</i>	104
<i>Jan Pavel Teplý: Předkové Marie Teplé, roz. Lohniské z Ostřetína</i>	111
<i>Nové knihy a články</i>	115

X 1939 • 4

S B O R N Í K

JEDNOTY STARÝCH ČESKÝCH RODŮ V PRAZE

Rodopis — Historie — Heraldika

*Jaroslav Čeleda:*RODOKMEN JAKO ZRCADLO
HUDEBNOSTI ČECHŮ.

ČESKÉ RODOKMENY HUDEBNÍ.

BENDA.

Je to **rod mistrovsky příkladný** netoliko mezi rody typicky českými a typicky muzikantskými a zároveň také dynastickými, nýbrž i pro rodopytce metodický, poněvadž lze na něm téměř vše zjišťovati a naléztí při řešení, které je úkolem hudebníkova rodopytce. Jej rozebírajíce, učíme se rozumět souvislostem a závislostem rodovým právě tak, jako biologicky podloženému dědictví talentovému, jeho převodu, přepravě, trvalosti anebo slábnutí až k zániku. Poněvadž je tu i dána možnost odvoditi pravidla biologická, rodopisná, rodopytná i hudebně profesní, on je to, který se stane měřidlem a sudidlem pro třídění a zařazování všech ostatních rodů, jež budou následovati.

Zasluguje si mého označení **prarod** a to příkladný, vzorný, krátce měrný. Jemu věnuji pojednání nejobsáhlejší, neboť ostatní rody budou skýtatí obrazy více či méně jemu obdobné, a zná-li čtenář již tento rod, budou proto srozumitelnějšími a ve svém řešení snazšími.

Nesmírný počet mně již podrobně známých dílčích rodokmenných odštěpů, odnoží a větví staletími rozrostlé koru-

ny životního stromu Bendova rodu dovolil mi vysloviti¹⁾ závěry pro uznání Bendova rodu jako netoliko z nejrozvětvenějších a tedy mezi občanskými rody českými nejpočetněji zastoupených, nýbrž i z nejčestějších a z nejvšestrannějších, pokud se týče uplatnění jeho členů takřka na všech polích lidské práce a činnosti.

Ztotožňují-li se posud s věrohodným míněním Fleischhansovým, že **původní pratvar jména** tohoto rodu byl **Beneda**, který již nosil chrabří rytíř a nejstatečnější rek českého krále Vratislava II. (1061-92), společně s ním na Vyšehradě pohřbený, pak je patrný **věk rodu**, jeho stáří 875leté. Připomenutá okolnost by již sama stačila odůvodnit **typicky český původ rodu**, jehož potomci a stálí nositelé jmenného pratvaru, avšak k r. 1550 již jako příjmení vžitého, udrželi se do r. 1740. Průkazem typicky českého původu též varianty **Benda** jako již příjmení jest okolnost, že její nositelé žili r. 1550 v Nymburce a okolí. Tedy na půdě královského českého dominia poděbradského, jež bylo zbožím koruny České a užítkem jejího nositele, krále českého. Tudíž v kraji a v místech, jejichž **českost** popírati nelze. Po míru vestfálském (1648) rozprostřely se odnože a větve rodu Bendova po celé ploše Čech a pronikaly i do sesterské Moravy.

Problému dědictví vlohy skýtá největší míru znaků brandýská větve, dělená odnoží toušeňskou a mstětitskou a přesně **ohraňčená odnoží starobenátskou**. Protože také brandýské panství bylo statkem koruny České, je tím i částečně zdůvodněn **pramen hudebnosti ústředního rodu na půdě středu Čech**, z něhož vzešel praotec českých hudebníků, zároveň vůdce české hudební emigrace do Německa a — se stanoviska tématu této studie nejvítanější poznatek — zakladatel hlavní německé odnože Bendů - hudebníků, která se nejen podnes zelená, nýbrž i udržuje na téměř stejné úrovni, jakosti a hodnoty hudební. **Hudebnost ta má tedy své kořeny v půdě nejčestější, v samém srdci Čech**. Tyto kořeny zcela jasně dosvědčuje právě hudební látka tvůrčí pozůstalosti hudebně-uměleckých představitelů rodu, pocházejících svým původem z rodiny starobenátské. Nese všechno (melodické, rytmické, harmonické) znaky inspiračních zdrojů lidově českých, uměle stylizovaných.

¹⁾ V monografii »František Benda, praotec českých houslistů«.

a) **PRAROD HUDEBNÍKŮ BENDŮ** vyznačuje zcela zvláštní postavení mezi všemi odnožemi a větvemi nesmírně již rozvětveného rodokmenu. Odlišný je naprosto vlastním, velmi přesným a — což důležitě — konečným ohrazením v Čechách, ale nikoliv ještě v Německu.

Vystupuje v prasídle svého původu zcela izolovaně a toliko od r. 1670 do r. 1742, tedy necelých 75 let, načež emigrací se přesazuje do půdy německé, kde se větví opět podobně izolovaně jako **samostatný rod hudebníků** a sice rod nový, který trvá s nadějí na další růst jak rodový, tak hudební — tudíž právě 200 let!

Prasídlím prarodu jsou obce **Toušeň** a **Mstětice** v Brandýssku a **Staré Benátky** na Mladoboleslavsku.

Zakladatelem rodu byl **BARTOLOMĚJ BENDA** - děd, který byl oddán¹⁾ 21. 9. 1673 v Toušeni s vdovou **Dorotou Makovou** a zemřel 10. 3. 1690²⁾ v Mstětích.

Měl šest dětí, narozených vesměs ve Mstětích: **Anna**, * 4. 7. 1675, **Maří Magdalena**, * 18. 7. 1679, **Jakub**, * 17. 7. 1681, **Jan**, * 25. 5. 1682, **Tomáš**, * 17. 11. 1683 a **JIRÍ JAN**, * 25. 4. 1686.³⁾

Tento poslední člen prvního pokolení prarodu se stal snatkem⁴⁾ z 30. 5. 1706 s **Dorotou Brixiovou** ze Skal-ska⁵⁾ zakladatelem druhého pokolení čili právě oné důležité staroboleslavské odnože hudebníků - Bendů. Jejich manželství obohatilo rodokmen desíti členy: **Anna**, * 17. 6. 1707, **František**, * 22. 11. 1709, **Vojtěch Václav**, * 17. 4. 1712, † 9. 6. 1715, **Jan Jirí**, * 30. 8. 1715, **Dorota**, * 4. 10. 1716, † 25. 6. 1719, **Viktor**, * 15. 9. 1719, **Jirí Antonín**, * 30. 6. 1722, **Josef**, * 7. 5. 1724, **Václav Jan**, * 29. 5. 1726, a **Anna Františka**, * 26. 5. 1728, vesměs ve Starých Benátkách.⁶⁾

Kdežto o hudební vloze děda Bartoloměje není zpráv, vyznačoval se **Jirí Jan Benda** - otec samostatným muzikářstvím a jeho žena, jako kantorova dcera, pěstěnou hudebností, jejíž hodnoty v rodě Brixíů blíže ještě poznáme. Z desíti jejich dětí bylo pět hudebníků: **František**, **Jan**, **Jirí**,

¹⁾ Brandýsská matrika B, fol. 164.

²⁾ Tamtéž, fol. 335.

³⁾ Brandýsská matrika A, fol. 133, 196, 207, 214, 223 a 241.

⁴⁾ Staroboleslavská matrika oddavek I. 1682—1730, str. 58.

⁵⁾ Viz tam.

⁶⁾ Novobenátská matrika křtěnců. III., 10, 51, 102, 151, 199, 290; IV., 9, 36, 68, 96.

Josef a Anna. Z nich prvorozený a třetí syn byli hudebníky geniálními a pudově tou měrou schopni, že se stali zakladateli vlastních odnoží: František Benda odnože novoveské a Jiří gótské, obou s větším počtem členů hudebně nadaných, leč natalitně a populačně rozdílných tím, že gótská se valně nerozvětvila, kdežto novoveská trvá a vytvořila do našich dnů pět pokolení o hudební vloze na téže výši, jakou měl královský pruský koncertní mistr dvorní hudby František Benda v den své smrti, 7. 3. 1786 v Postupimi (Potsdam) u Berlína.¹⁾ Jeho pra-pra-pravnuk Hans Gustav Robert von Benda — příslušník osmého pokolení rodokmenu a pátého pokolení říšskoněmeckého vlastního rodového kmene Františka Bendy — jest totiž generálním hudebním ředitelem v Berlíně.

Zakladatel odnože novovesko-postupimské FRANTIŠEK BENDA (1709-1786) byl umělcem geniální vlohy hudební a neobyčejných zásluh na poli hudebně-výkonném, tvůrčím i stavovsky organizačním. U něho se spojily **dva vrodové základy vloh**. Se strany otcovy (gametový, naturální) i se strany matčiny (vajčkový, kultivovaný), jež oba dominantně ovládly jeho hudební založení, myšlení i konání. Pro eugenický rozbor sluší zdůrazniti, že byl dvakrát ženat a sice s vlastními sestrami — od r. 1739 s Eleonorou, od r. 1761 s Karolinou Stepheinou z Kolbergu — že však ho dětmi obdařila toliko prvá.²⁾

Bylo osm dětí: spolčata **Vilemína a Jindřiška, Bedřich Vilém Jindřich**, * 15. 7. 1745, † 19. 6. 1814, **Karel Heřman Jindřich**, * 2. 5. 1748, † 15. 3. 1836, **František Kašpar, Juliana**, * 1752, † 9. 5. 1783 a konečně dvě spolčátka, jež ihned po narození zemřela.

K eugenické potřebě třeba ještě dodati, že Jan Jiří Benda - otec se dožil věku 71 let, syn František 77, Jiří 73 a Josef 80 let, synové Jiřího jen středního věku, kdežto Františkovi 70-88 let a jejich potomci taktéž 80 let. Z dětí Fratiška a Eleonory Bendových byly tři nadprůměrně hudebně nadány.

¹⁾ Matrika zemřelých u sv. Ducha v Postupimi (Potsdam) r. 1786, záznam č. 16.

²⁾ Všechny matriční údaje členů německých odnoží rodiny jsou čerpány z »Gedenkbuch der Familie Benda«, kterou pisateli dal k dispozici Hans von Benda, gen. hud. ředitel v Berlíně, pročež zde nejsou specifikovány odkazy.

Prvorozený syn **BEDŘICH VILÉM BENDA** (1745-1814) byl členem král. pruské dvorní hudby a vynikl jako skladatel i teoretik. Jeho manželství rodokmenu nedalo ničeho, neboť jeho dvě dítky zemřely ihned po narození.

Druhorozený syn **KAREL BENDA** (1748-1836) stal se dědicem otcovy hodnosti u královské pruské dvorní hudby. S dvěma manželkami — **Jindřiškou Barthovou**, † 1781, a **Arnoštou Freytagovou** — dal život čtyřem dětem, z nichž **Karel** a **Ferdinand** zemřeli v jinošství, **Vilém Jindřich** měl další genealogický význam a **August Benda**, * 28. 4. 1786, oddaný r. 1822 s **Charlotou Sternberkovou**, zemřel mlád bez potomků.

Dcera **JULIÁNA** vynikla jako pěvkyně, pianistka a skladatelka, která své muzikantské vědomí prokázala r. 1779 též sňatkem s hudebním skladatelem a dirigentem **Janem Bedřichem Reichardtem**; rodiny však nezaložila.

Rovněž dcera **Karolina Vilemína** byla pěvkyní.

Zběžný tento popis zpravuje nás tedy o tom, že se tu přeprava hudební vlohý děla nepřetržitě až na dnešek, aniž intensita vlohý klesla pod průměr.

Zakladatel gótské odnože JIŘÍ ANTONÍN BENDA (1722-1795) byl umělcem rovněž geniální vlohý hudební a neobyčejných zásluh na hudebně-tvůrčím poli. Zdědil po matce kultivovanou a po otci naturální vlohu hudební.

Oženiv se 23. 11. 1751 v Góte s **Kristinou Leichnerovou**, dal rodokmenu 7 dítek: **Bedřich Ludvík**, * 4. 9. 1752, † 27. 3. 1792, **Jindřich**, * 20. 3. 1754, **Dorotka**, * 14. 4. 1755, † 22. 4. 1757, **Kateřina**, * 2. 6. 1757, **Heřman Kristián**, * 7. 8. 1759, † 29. 2. 1805, **Charlotta Augusta Juliana**, * 11. 4. 1762, † 19. 9. 1764, a **Karel Arnošt**, * 9. 2. 1764, † 27. 1. 1824 v Berlíně. Jako hudebníci se z nich uplatnili **Bedřich**, **Kristián**, **Karel** a **Augusta Juliana** s **Kateřinou Justýnou**.

Ze sourozenců Františka Bendy vynikli jako výteční hudebníci ještě bratři **JAN JIŘÍ BENDA** (1715-1752), **JOSEF BENDA** (1724-1804), a sestra **ANNA**, která se 19. 5. 1751 provdala v Góte za českého houslistu vévodské dvor. hudby **Diviše Hataše**, rodáka vysokomýtského.

Synové **Josefovi** (čili **Františkovi** synovci) **ARNOŠT BEDŘICH JAN BENDA** (1745-1785) a **KAREL FR. BENDA** (1753-1816) měli hudbu rovněž povoláním.

Zakladatel berlínské větve a tedy rodopisně významný spojovací člen české tradice rodové s její novou větví německou — jeho osobou dne 2. 5. 1825 na **šlechtictví** (do stavu říšských svobodných pánů) povznesené — byl vnuk Františkův **VILÉM AUGUST JINDŘICH VON BENDA**. Narodil se 3. 1. 1779 v Berlíně jako třetí syn dvorního koncertního mistra Karla Bendy, syna Františkova. Kdežto oba jeho bratři Karel a Ferdinand záhy zemřeli, dožil se věku 80 let, neboť zemřel 7. 1. 1860. Pokud se týče děděné vloh, byl hudebníkem výkonným, t. j. klavíristou i skladatelem zvl. písňovým na vlastní texty tak nesporným, že u něho bylo po celý život na vázkách jeho povolání zprvu politické a později hospodářské. Ženat byl rovněž dvakrát; V Tarnovicích stala se jeho chotí 23. 6. 1803 tehdy sotva 18letá **Jindřiška Abtová**, dcera tamního vrchního báňského rady, k němuž Benda přišel prostřednictvím své hudby. Dne 8. 5. 1805 ovdověl a 2. 9. 1810 oženil se s **Louisou z Mühlenfelsu**, s kterou založil devítičlennou rodinu, v níž opětne prvorozený a druhorozený syn zemřel jak batole a teprve třetí (zároveň poslední) syn **FRIEDRICH WILHELM ROBERT von BENDA** měl generační význam.

Narodil se v Lehnici 18. 2. 1816 a zemřel 16. 8. 1899 v Postupimi. Věnoval se povolání politického úředníka říšskoněmecké vlády.

Také on byl dvakrát ženat. S první chotí **Elsou Hönigovou** (* 22. 5. 1825, oddanou 30. 10. 1845, † 26. 5. 1862) dal šestému pokolení čili čtvrtému německému **Kurta Roberta**, o němž pojednám zvlášť, **Edmunda**, * 9. 9. 1819, **Anežku Elisou**, o níž taktéž pojednám, **Gabrielu Elisou**, * 11. 1. 1853 a r. 1878 provdanou za **Tommasa di Galanti**, a konečně **Hanse Roberta**, o němž bude též pojednáno. Z nich otcovu hudební vlohu, jevivší se alespoň v mládí hrou na klavír, zdědili prvorozená dcera a poslední syn, ale odevzdali ji oba svým dětem, aniž by byli sami hudebně činnými, byť i jen po ochotnicku.

Prvorozený syn **KURT ROBERT von BENDA**, * 19. 6. 1848, oženil se 14. 7. 1863 s **Miriam Friede Gentzovou** (* 14. 5. 1848, † 22. 2. 1922). Měl pět dětí, z nichž jediný syn **WOLFGANG ROBERT WILHELM von BENDA**, * 21. 4. 1885, vedl rodokmen bendovský dále dvěma dětmi, ponecháme-li potomky po přeslici bez povšimnutí, neboť jsou jiného příjmení. Tento Kurtův odštěp sedmého

pokolení rodokmenného a pátého pokolení německého je v celém rodokmenu jediný hudebně sterilní, neprojeví hudebnost.

Jinak je tomu u odštěpu dcery Anežky Elisy a zejména u odštěpu Hanse Roberta v. Bendy.

AGNES ELISE von BENDA se narodila 21. 1. 1851 a 27. 5. 1874 se provdala za sv. p. Codelliho Codellisberga. Její latentní recessivní hudební vlohá bendovská propukla v intenzivní nadanosti u jediného jejího dítěte, dcery KONŠI, která se stala vynikající houslistkou. Zde se projevila vlohá po přeslici.

Poslední Fridrichův syn HANS ROBERT HEINRICH von BENDA, * 13. 7. 1856 v Rudowě u Berlína, oddaný 4. 1. 1881 s Markétou von Strantzovou (* 30. 1. 1857, † 23. 5. 1919 v Berlíně), měl svými dvěma dcerami Alžbětou a Markétou Annou a jediným synem netoliko generační význam pro rodokmen, ale i pro převod tradiční bendovské vlohy hudební, neboť právě jediný jeho syn HANS GUSTAV ROBERT von BENDA má v sobě seskupeny ve vzácné sladěnosti všechny dominantní znaky prarodu Františka Bendy.

Narodil se 22. 11. 1888 ve Strasburku. S prvou chotí Marií Seebergovou rozmnožil rodokmen o tři děti: Marie, * 13. 12. 1917, Markéta, * 14. 8. 1918, a František, * 24. 4. 1922, s druhou chotí Karin Rossanderovou pak ještě o Žofii, * 16. 4. 1931 v Berlíně.

Jmenovaný pra-pra-pravnuk praotce českých houslistů a pra-pravnuk jeho syna Karla, zároveň člen posledního odštěpu pátého pokolení německého a sedmého rodokmenného, je netoliko zakladatelem osmého pokolení rodokmenného a šestého německého, ale i generačním nositelem staré bendovské hudební vlohy tak intenzivním, že dosáhla téže úřední vlastnosti a hodnosti, jako před 150 léty praotcova. Hans von Benda byl zprvu houslistou vynikajících kvalit (žákem Nickingovým) a hudebním vědcem (žákem Kretschmarovým v Berlíně a Sandbergerovým v Mnichově), v l. 1926-34 byl chéfem hudebního programu Berliner Funkstunde a od r. 1936 je říšskoněmeckým generálním hudebním ředitelem. Slavnou rodovou hudební tradici bendovskou střeží hudebněvědně i dirigentsky. Vzhledem k tomu, že jeho choť Karin, roz. Rossanderová, je výtečnou solistkou - houslistkou, je tu záruka poslušnosti hudební

vlohy též v osmém pokolení od zakladatele rodu Bartoloměje Bendy (1651-1690) a v šestém německém pokolení po Františku Bendovi (1709-1786).

Mám zato, že k této marnotratné náplni údajů již dalších dodatků ani učiniti nemusím.

b) **SKALSKÁ VĚTEV RODU BENDOVA.** Je mohutnější po stránce natalitní a populační, neboť je rozvětvenější než-li sama prarodová větev benátská. Rodokmennou souvislost příbuzenskou s ní od r. 1679 — kdy totiž počínají skalské matriky — nemá, čímž není řečeno, že by jí byla neměla před r. 1679, a přece s ní byla v ustavičných a velmi čilých stycích.¹⁾ Stalo se tak prostřednictvím choti benátského JANA JIRÍHO BENDY (1686-1757) Doroty, roz. Brixiové (1686-1762), rodačky skalské, která po celý pobyt v Čechách, t. j. do r. 1742, byla se svým rodištěm a jeho občany, zejména se svým tamním příbuzenstvem brixiovským, ve stálých srdečných stycích.

Na Skalště lze sledovati od r. 1693 jen jednu hudebně nadanou rodinu Bendovu. V sousední vsi Kluky naproti tomu rodin pět, jež však hudebního nadání nevykazují a proto pro naše řešení nemají významu.

Kolébka skalských Bendů stála v tkalcovském senci tamního souseda MARTINA BENDY. Jeho povoláním bylo podle výslovného a stále opakovaného zápisu skalských matrik „tkalcovství a muzikářství“. Je to označení stavu u Martina Bendy po celý jeho život nedělitelné. Narodil se r. 1676 mimo Skalsko a mimo ně také zemřel 18. 8. 1746 u dcery Doroty, provdané v Sovinkách, jako vdovec, kterého manželka v smrti předešla již 23. 6. 1741.

Měli spolu devět dětí, vesměs na Skalště narozených, a to: **Jakuba** * 14. 7. 1693, **Matěje**, * 24. 2. 1695, **Františka**, * 5. 10. 1696, **Dorotku**, * 26. 7. 1699, **Alžbětu**, * 3. 4. 1701, opět **Františka**, * 8. 7. 1702, **Veroniku**, * 27. 4. 1704, **Jana**, * 20. 6. 1706, a konečně **Felixe**, * 25. 2. 1708.²⁾ Syn **Matěj** se oženil s **Alžbětou Škoptovou** ze Skalska a měl s ní tři děti, **František** (1702-1771) s kantorovou dcerou **Annou Grinnerovou** měl devět dětí a konečně **Felix Antonín** tři.

Ze skalských Bendů Martina měli hudební nadání **Jakub**, **Matěj**, **František** a **Felix**, z Františkových dítek pouze

¹⁾ Zde však je podrobně sledovati nebudeme.

²⁾ Skalská matrika I., 247.

JOSEF (1745—1799), kdežto všechny ostatní děti zemřely v útlém věku, podobně jako čtyři děti Josefa Bendy. Lze ještě¹⁾ dodat, že hudebně nadaní členové rodiny muzikáře Martina Bendy tvořili rodinnou kapelu, která, spojená s místní kapelou Foučkovy rodiny, byla známa po celém bližším i vzdálenějším okolí skalsko-sudoměřském a kovánském.

Nadprůměrnou hudební vloh u zdědil FELIX ANTONÍN BENDA (1708—1768), jenž si hudbu zvolil svým životním povoláním a v něm jako organista-regenschori řádového kostela řehole servitů sv. Michala v Praze na Starém městě, jejichž poddaným jako skalský rodák byl, působil slavně od let 1730 doživotně, t. j. do 12. 1. 1768,²⁾ nabyv věhlasu výtečného skladatele církevního i učitele hudby. Z nejslavnějších vyučil Josefa Segera. Generačně pro bendovský rodokmen zvláštního významu nemá, neboť o jeho třech dětech, jež s Veronikou (neznámého mi jména i původu) zplodil, nic dalšího udati již nemohu. Jsou to Jan, křtěný 30. 3. 1732 u sv. Havla,³⁾ Josef, * 9. 3. 1738 v ulici Michalské, č. 13 „U pěti tykví“,⁴⁾ ale již 22. dubna téhož roku zemřelý⁵⁾ a konečně Anna Dorota Josefa, * 10. 12. 1749⁶⁾ v domě Valdštejnově tamtéž. Jejich hudebnost rozřešenu nemám, protože další stopa po nich mizí.

Skladatel Felix Benda byl právě za měsíc po smrti matky svého žáka Myslivečka mlynářky Anny, znovuprovdané Čermákové, přivezen v horečce bez jakéhokoli doporučení do nemocnice staroměstských milosrdných bratří a v ní následující den, 12. 1. 1768, skončil 60letý.⁷⁾

Poněvadž je občanský rodokmen větve Bendů ze Skalska a zvláště ze sousedního Kluku rozvětven tak, že trvá až na naše dny, tedy plných 250 let, je generačně silnou větví. Ačkoliv se Felixem Bendou, jako nespornou hudebně-uměleckou veličinou, vyzdvihl a vypjal z pouhého naturalistického muzikářství nad běžný průměr, slábla po r. 1770 muzikantská vloh a, až zmizela úplně. V skalské

¹⁾ Pamětnice školní i obecní a farní.

²⁾ Protocol mortuorum milosrdných bratří v Praze let 1762—80 (nestránkovaný).

³⁾ Matrika havelská v Praze. III. (nestránkovaná).

⁴⁾ Matrika jilská v Praze. III., 186.

⁵⁾ Tamt., II., 109.

⁶⁾ Tamt., III., 448.

⁷⁾ Viz pozn. 9.

větvi udál se pravý opak průběhu vloh y hudební než-li v prarodu benátském.

c) **CHODSKÁ VĚTEV RODU BENDOVA.** Souvisle ji lze sledovati od míru vestfálského až do dneška. Kolébkou větve, která má odnože merklínskou, plzeňskou a jiné jihočeské, je chodské městečko Klenčí pod Čerchovem u Domažlic a **jejím zakladatelem JAN BENDA** (1637—1687) se Zuzanou, roz. Harlasovou, z č. 16. Nápadnou se při tom jeví shoda na Chodsku oblíbených křestních jmen a tak „Klenckýj Martin“ je na Skalstě v touž dobu právě tak, jako zde, a křestní jméno Bartoloměj dáno bylo 12. 9. 1651¹⁾ synu Jana a Zuzany Bendových v Klenčí jako Bendovi 21. 9. 1673 v Toušeni s vdovou Dorotou Makovou sezdanému.

Zakladatelem klenckých hudebníků Bendů byl syn Jana Bendy z č. 21 v Klenčí **JOSEF BENDA** (1709—1784), tedy úplný vrstevník benátského Františka Bendy, s chotí Markétou, neznámého mi původu a příjmení.

V jaké rodinné příbuznosti byli Jan Benda vulgo Harlas z č. 16 s Janem Bendou z č. 21, udati nemohu, protože klencké matriky sice počínají rokem 1647, ale v jejich zápisech křtů a oddavek jsou ještě dlouho mezery.²⁾

Josefův druhorozený syn **MARTIN BENDA** (místně řečený „starší“), * 7. 11. 1737 v Klenčí, † 7. 1. 1815 tamtéž, byl středoškolsky vzdělaný a Německem zcestovalý člověk, který starostoval v rodném městečku 20 let v zlých dobách napoleonských válek (1793—1809) a v době státního bankrotu rakouského (1811) osvědčuje při tom od r. 1750 ustavičně kladný poměr k hudbě, kterou měl po celý svůj život až do pozdního věku jediným spolehlivým lékem únavy svého obtížného úřadu. Proto pečoval, aby hudbu pěstovaly i všechny děti. Měl jich s Annou Maří Magdalenou Eisenhutovou, dcerou klenckého kantora a chorregenta, sedm: **Annu**, * 31. 5. 1776, **Magdalenu**, * 20. 4. 1780, **Jana**, * 9., ale † 25. 7. 1782, **Josefa**, * 31. 8. 1783, † 26. 8. 1850 v Merklíně, **Petra**, **Markétu** a **Ludmilu**, jejichž data osobní jsem již nezjišťoval.

¹⁾ Matrika Klenčí p. Čerchovem (nečíslovaná a nestránkovaná).

²⁾ Veškeré údaje fary Klenčí p. Čerchovem poskytl tamní nezapomenutelný farář P. Jindř. Šim. Baar, s Bendy spřízněný, merklínské jeho nástupce P. Fr. Vošta, oba elaborátem, který jsem odevzdal rkp. odd. Nár. Musea v Praze.

Jestliže již sňatek Magdaleny Bendové s klenckým kantorem Františkem Chaloupkou dokazoval přízeň Martina Bendy k muzikantské činnosti tehdejších českých venkovských kantorů, dokazovalo jeho osobní muzikantství i bedlivá péče, že se oba synové Josef a Petr naučili vyšší hře houslové, ku kterémuž cíli i pro povzbuzení jim otec zakoupil na tu dobu drahocenný nástroj brescijského houslaře Mattea Bentiho (1580—1648), který se zachoval jako vzácná relikvie nečetných výrobků tohoto houslaře až na přítomnost.

Syn JOSEF BENDA (1783—1850) zděděnou vlohu nejen udržel, ale ještě dále zmnožil. Ačkoliv se věnoval živnosti (pekařské v Klenčí, ve Kdýni a od r. 1840 v Merklíně u Přestic), pěstoval houslovou hru tak poctivě, že slyšev ji saský král, nabídl mu místo ve dvorní hudbě drážďanské, která svého času měla světovou pověst. Benda je odmítl a založiv s Marií, roz. Baarovou z Klenčí, sedmičlennou rodinu, odevzdal vlohu hned prvorozenému dítěti, synu BALTAZAROVÍ, * 6. 10. 1818 v Klenčí, † 19. 4. 1900 v Merklíně. Již tím, že se svou mladou manželkou Josefou Jungovou z Čelákov č. 8 (* 7. 6. 1823, † 9. 4. 1867) dal rodokmenu jedenáct dětí, jež se všechny dožily vysokého věku — na rozdíl od sedmi sourozenců Martina Bendy — má velký generační a populační význam. Leč i proto, že většině dětí dopřál vzdělání alespoň středoškolského. Ač i on se věnoval otcově živnosti a po 34 léta starostoval i poštmistřoval v Merklíně, pěstoval náruživě hudbu a technicky dobře ovládal hudbu nástrojovou (housle, flétnu, klavír) i zpěv. Proto hudební smysl a sluch podědily všechny jeho děti, vlohu pak nejmladší syn JOSEF BENDA, * 27. 12. 1855 v Merklíně, † 10. 7. 1919 v Ml. Boleslavi jako řídící učitel, který vlohu tu, již úctyhodnou, odevzdal jak první dceři Marii (* 15. 9. 1878 v Lomnici nad Popelkou a provdané za profesora hudby Josefa Vedřála), tak druhé BOHUMILE (* 6. 2. 1887 tamtéž), která hudbu zvolila svým životním povoláním.

Shrnu nyní poznatky, jak vyplývají z celistvého obrazu rodu, abych ověřil jeho označení a třídění jako rodu typicky hudebního s nárokem na hudební dynastičnost. Proto tak, ježto vykazuje osm pokolení o hudebnosti nejenom pravidelné a stálé, ale i množené a na rozmnožené vrcholné metě ustálené. Tu pak z dílčích rodokmenů jednotlivých odnoží, odštěpů a rodin bude zřejmo toto: Kdežto hudební

vlohu Bartoloměje Bendy-děda ještě nedokládá nic, osvědčil Jan Jiří Benda-otec (1686—1757) samorostlé intensivní muzikářství a matka Dorota (1686—1762), jako kantorova dcera z rodu Brixiova, vlohu vrozené pěstěnou. Výjimečná vloha Františka Bendy - „praotce“ houslistů (1709—1786), Jiřího (1722—1795), Josefa (1724—1804) a Anny (1728—83) Bendových vrozena byla dvěma intenzitou rovnocennými základy společným působením kombinujících se schopnostních základů — jmenuji je „základ spolčený“ a normotvorný — gametu i vajíčka, vytvářejících jedince čistokrevného (homozygotního). Základy ty se dědily pravidelně jako vrozený znak až do sedmého pokolení, s výjimkou pátého německého odštěpu tohoto pokolení.¹⁾ Potomky čistokrevnými (homozygotními) s vrozenými dominantními základy obou rodičů byli členové II. pokolení, z třetího koncertní mistr Karel Benda a ze sedmého je gen. hud. řed. Hans von Benda. Ostatní členy, pokud hudebnost zdědili, sluší řaditi mezi heterozygoty, t. j. míšence, dědivší toliko jeden základ od jednoho z obou rodičů, kdežto druhý byl potlačen.

Rodokmen Františka Bendy — Jiřího již nikoliv! — je pramenem a ukazatelem výběru (selektce) rodových představitelů a jejich vlastností, děděných po celé generace. Není to jen plodivá síla a statečnost kmene rodového, také ne samojediná hudebnost, která byla tak nadprůměrná, ale jsou tu i význačné občanské ctnosti: přísný charakter, smysl pro povinnost, vážnost a počestnost skutků, hloubavost náboženská, věrnost k zaměstnavatelům a láska netoliko k dětem a příbuzným, ale i k cizím bližním.

Rodokmen řekl, že předmanželská povolání obou snoubenců zasela v jejich základy talentové a schopnostní složky, které zesílily po oddání tak, že byly s to vyvíjet potomka zvýšeně uzpůsobeného. Pro takovou selekci byla regulace sňatků významná. Byla příčinou, ať již byla náhodná či (jak vše nasvědčuje) spíše úmyslná, existence určité skupiny duševních stavů, mezi nimiž dopuštěním přírodních sil převládla speciální vloha hudební s pudovou biologickou schopností přenášet ji jako celek nejen z pokolení na pokolení, ale i na celek větší, jako je oblast severoněmeckých houslistů. Tím vším byla příčinou vzniku nej-

¹⁾ V jeho druhém odštěpu však již opět a ještě ve zvýšené intenzitě praotcově (u generál. ředitele Hanse von Bendy).

význačnějšího českého rodokmenu, který je pramenem všeho poznání pravidelných zjevů dědičných, také a především hudebních. Rodokmenu o životní síle 275leté, umělecky ustavičně svěží a se obrozující i dobám přizpůsobující, věru možno dáti označení rodového kmene krásného. Je na něm patrné souvislé, nikdy nepřetržené organické vrstvení a harmonicky laděný růst určitých jakostních vrodů, vloh a vlastností, jež přecházejí z děda na otce, syny, vnuky, pravnuky a stále dále — v intenzitě stálé a ovšem naprosto pravidelné. Konečně řekl rodokmen zřetelně, že se ze dvou kombinujících se základů obou rodičů dvojí poslušností spolené hudební nadání Františka Bendy při jeho zrození událo po zákonu biologickém, dnes po zákonu mendelismu srozumitelném a také vysvětlitelném. Jestliže tedy při manželském křížení Jana Jiřího Bendy s Dorotou Bendovou, kteří oba měli činitele vrozeného znaku vládnoucího (A) i potlačovaného (a), pak podle Mendelovy rovnice se muselo zroditi z těchto rodičů potomstvo ze $\frac{3}{4}$ se znaky jedince čistokrevně vládnoucího (AA) a ze $\frac{1}{4}$ potomstvo se znaky jedince čistokrevně recessivního, neboť podle Mendela

$$Aa + Aa = \frac{3}{4} (AA + Aa) + \frac{1}{4} aa.$$

Ve druhém pokolení rodokmenu, t. j. právě v rodině Jana Jiřího Bendy a Doroty Bendové, byli čistokrevně dominantními (AA) sourozenci František, Jiří, Josef a Anna, míšencem s oběma základy (Aa) Jan, kdežto jedinci čistokrevně recessivními (aa) byli ostatní sourozenci (Anna I, Vojtěch, Dorotka a Václav), z žijících pak Viktor (1719—1762), jenž se věnoval jen tkalcovství.

Podle uvedeného jednoho příkladu mohl bych generační řetěz rodokmenu Bendova rovnicemi probrat celý, ale tato jediná ukázka k příkladům obdobným zajisté postačí.

Hudebnost rodu Bendova v číslech se bude jeviti z rodokmenu tak, jak ukazuje připojená tabulka. Posoudí-li se počtářsky, zjistí se: Mezi 111 členy bylo 36 hudebně nadaných. Odpovídá to $(36 \times 100) : 111 = 32,43\%$. Mělo-li z 36 hudebně nadaných členů hudbu výhradním povoláním aneb alespoň polovičním zdrojem obživy, pak ze 111 členů je to 23,5% a z oněch 36 vyplývá 72,2%. Aby vynikl význam těchto výsledků, postačí si připomenouti nejhudebnější Bachův rodokmen německý s 12 hudebníky mezi 53 členy, takže % jest 22,64.

Uveřejněné číslíce důkladně účtují s větou, kterou napsal univ. prof. Dr. Zd. Nejedlý.¹⁾

„Z těchto rodin, jež nám přímo reprezentují onu celou epochu naší hudby, nejvýše stojí rod Foersterů, nejhudebnější rodina 19. věku. Před nimi lze uvést jenom rodinu Bendů pro velký počet hudebních členů rodu. Typem hudební tradice však Bendové nejsou. Nebylo tu společného dědictví, jež by syn přejal po otci a po svém způsobu zvětšil, neboť Bendové umělecky souvisejí více na zevnějšek, než vnitřní tradicí.“

Tyto úplně ze vzduchu vzaté věty uvádím v této studii pro výstrahu, aby se vidělo, kam až zašla Nejedlého soukromá **odvaha zvýšit lesk jediného jména, které takového jeho zvýšení při vlastní intenzivní zářivosti vůbec ani nepotřebovalo**, aby druhé jméno bylo potlačeno a sníženo. Odborníci sice dobře vědí, jak mají přijímat Nejedlého naprosto laické a universitního učitele nehodné formulace o údobí českého hudebního klasicismu, ale neinformovaným třeba dokázati, že první akademický představitel české hudební vědy na staroslavné universitě Karlově, k tomu odchovanec přísně objektivního a osobně nikdy nezaujatého Jar. Golla, dává se citem a osobním zaujetím svěsti tak, že vidí jen prudké stíny a prudká světla a uchýlí se raději k zjednodušujícímu pohledu horlitele a nenávistníka. To se stalo i zde. Osobní zálibou zahořel k osobnosti Foersterově natolik, že viděl úkol zakladatelské povahy jen v ní. Podložil jej tedy konstrukcí též mimo-hudební látky, stavěnou na neúnosných základech **osobní smýšlenky**. Svoje třídění provedl podle předem stanoveného dogmatu na takové předem zvolené demarkační čáře (Smetana — Fibich — Foerster a Ostrčil), jak je nám u něho již od r. 1903 známa. Předložil tak normu již napřed zkonstruovanou, aniž se byl podíal — jako skutečný historik — zjišťování skutečnosti a studia tvůrčího díla těch, po nichž chtěl máchnout svoji učeneckou rukou. V sebevědomí prvního představitele vědy hudební vymezil apodikticky absolutní závěr, byt **úplně falešný**, a ten k věření nařídil vědomě nedbaje toho, že se opírá toliko o svoji umíněnou neznalost všeho předsmetanovského vývoje české hudby, vysokoškolského učitele proto nedůstojnou, jelikož nevědeckou. Opustiv vědecký kriticism utekl se k subjektivnímu odsudku laika a k zjednodušujícímu závěru pravdě a skutečnosti úplně odporujícímu, čímž přinutil čas, který se podíal historického i kritického předpracování věci, o níž už Nejedlému před vším ostatním mělo v první řadě jíti, by nad jeho výrokem vynesl konečně patřičný soud a věc samu tak uvedl na pravou míru. Udělala to tentokráte exaktní věda, Matematika. Škrtila uvedenou větu Nejedlého jako **bezpodstatnou a tedy neplatnou**.

V diametrální opak Nejedlého nevědeckého údaje zjistili jsme **Bendův rod jako typ tradice hudební, jehož umělečtí členové souvisejí vnitřní tradicí zvětšující po předcích zděděné společné hudební dědictví po svém způsobu z pokolení na pokolení, a že jsou právě proto typicky muzikantským rodem a nejen jím, nýbrž typickou dynastií hudební**.

¹⁾ V knize »J. B. Foerster«, (1910.)

TABULKA HUDEBNOSTI.

1. Prarod

	<i>děti</i>	<i>hřad. nad..</i>
zakladatel Bartoloměj (1651—1690)	6	1
I. pokol.: Jan Jiří (1686—1757)	10	5
II. pokol.: František (1709—1786)	8, 4	
Jan (1715—1752)	- -	
Jiří (1722—1795)	7, 5	
Josef (1724—1804)	2, 2	
Anna (1728—1783)	- - 17	11
III. pokol.: 1. něm.: Karel (1748—1836)	4	1
IV. pokol.: 2. " Vilém (1779—1860)	9	1
V. pokol.: 3. " Fridrich (1816-1899)	5	2
VI. pokol.: 4. " Kurt	5, -	
Agnes	1, 1	
Hans	3, 1	9
VII. pokol.: 5. " Wolfgang (1885)	2	
Hans Gustav (1888)	4+1	6
		1
<i>tedy členů</i>	<i>66,</i>	<i>24</i>

2. Bendové skalští (1692—1770)

celkem 11 3

3. Bendové chodští (1750—1939)

Josef (1709—1784)	3, 1	
Martin (1737—1815)	7, 2	
Josef (1783—1850)	7, 1	
Baltazar (1818—1900)	11, 3	
Jan (1855—1919)	6, 2	34
		9
<i>tedy úhrnný součet členů</i>	<i>111,</i>	<i>36.</i>

ROD KABÁT.

(Napsáno a částečně doplněno podle záznamů řed. Emila Kabáta.)

Dějiny rodu nebo rodů Kabátů sahají daleko do středověku. Podle Tomka je jméno Kabát jedno z prvních příjmení, jež se vyskytují ve XIV. stol. a sice nejdříve u šlechty, pak i městského obyvatelstva. Od čeho pochází, těžko říci. U Ústí n. Lab. je dědinka Kabát, známější pod jménem „Špimberk“ (něm. Spiegelberg), celkem 6 domů blíže sanatorií nadace Petschkovy a Weimannovy. Dále udává místopisný slovník ČS Kabáty u N. Paky a u Rovenska pod Troskami (část obce Ktová); konečně jsou Kabáty u Jílového u Prahy. Dosud známá historie Kabátů se však nikde na žádnou tuto obec neváže.

První zmínka o rodu Kabátů ne dosti prameny doložená je k r. 1306 (snad 8. října?), kdy podle konfirmačního listu, daného Šimonu Kabátovi z Výškovic ve Vídni (Wien) v úterý v den sv. Bonifáce I. P. 1554, se prý obnovuje majestát římského krále Albrechta I. z 8. X. 1306, daný Zikmundovi Kabátovi z Výškovic.

List erbovní psán jest Janovi Kabátovi, aby se mohl psáti z Výškovic tak, jakž se předešle Šimonovi Kabátovi, kterýž výše psaného Jana Kabáta za vlastního strýce k erbů svému přijímá, potvrzení na týž erb jeho minulého léta padesátého čtvrtého dalo: totiž štít na čtvero rozdělený, pravá spodní a levá svrchní čtvrt červená, v kterýžto dvou červených čtvrtích dvě lilie bílé neb stříbrné barvy se vidí, nad štítem helm s přikryvadly neb fanfrnochy bílé neb stříbrné a červené barvy, z obou stran téhož štítu potažené dolní rohy, nad tím nade vším dvě křídla orliči rozkřídlená, po pravé straně bílé neb stříbrné barvy a po levé červené barvy . . . (nečitelná slova) stojí. Jakož to . . . (nečitelná slova) . . . na svědomí dán v Vídni v středu dne svatého Jana Ev. Božího léta Páně 1559. Jest napsán „ut in forma“ Pavla Šenověje.¹⁾

List mocný dán jest statečnému Jiříkovi Kabátovi z Výškovic na Dobrožkovicích. (Ut in forma com.) Tomu na svědomí dán v Vídni v pondělí po sv. Vavřinci léta 1539.²⁾

¹⁾ Saalbuch, 286/182 v arch. min. vnitra

²⁾ Saalbuch, 284/17.

List mocný (item do Čech) dán jest Alžbětě Kabátové z Výškovic léta 1558.¹⁾

Podle sbírky „Acta consilium“ přivěsil k stížnému listu do Kostnice z 2. září 1415 pečeť *Also Kawatt z Wiszkovic.*²⁾

K r. 1580 je zmínka o **Kabátovi z Wiesenstreina** (snad překlad Výškovic?) na jihu Čech se sídlem někde u Sušice, asi tam, kde je obec Výškovice u Prachatic. Setkáváme se s ním ve sporu, vzniklém mezi jeho dcerou **Alžbětou**, provdanou **Žateckou** z **Feldenštejna** (u Domažlic), po smrti jejího manžela a jeho příbuznými, kteří neměli zřetele na vdovu a její dítě pohrobka a chtěli se rozdělití o pozůstalost po **Žateckém**.

O rodu **Kabátů** z **Výškovic**, o němž je možno se domnívati, že byl usedlý na Moravě, je však na Moravě jen jedna zmínka. R. 1377 se uvádí **Martin Kabát** v Napajedlech.

J. A. Gabriel v článku³⁾ o rytířské rodině **Kabátů** z **Výškovic** praví, že majitel konfirmačního listu z r. 1554 **Šimon** byl poddaný z knížectví Opavského. Vskutku **Výškovice** jsou u M. Ostravy a jiné u Bílovce ve Slezsku, ale jinak celá dosud známá historie rodu **Kabátů** se víže na jižní Čechy, kde jsou také **Výškovice** (u Prachatic) a pak druhá obec téhož jména u Lázní Kynžvart (okr. Teplá).

Zdá se, že jedna část rodu přešla na Tábořsko. Alespoň r. 1624 bylo uděleno měšťanské právo **Zikmundovi** (i jméno souhlasí s prvním nobilitovaným **Kabátem**) **Kabátovi z Výškovic** na Novém městě Pražském.¹⁾

R. 1603 je **Jan Kabát z Výškovic** hejtmanem, taktéž **Ondřej** hejtmanem kláštera sv. Jiří na hradě pražském. Tito a třetí jejich bratr **Bartoloměj** dali si vidimovati majestát **Albrechtův** a **Ferdinandovu** konfirmaci z r. 1554.

Doložka vidomovací zní:

„Alexandr Celer, J. M. císaře římského služebník, a Mikuláš Lompruk z Lompruku, J. M. římského císaře dvorský služebník, sub dato v Menším městě pražském v sobotu po Památce Panny Marie r. 1603 ty majestáty vidimovali.“

¹⁾ Saalbuch, 286/148.

²⁾ Z 8 listů rukopisů je zachován v Edinburku jen druhý list; Aleš **Kabát z Výškovic** byl poslední na osmém listu, který se nezachoval. (Novotný, V.: Hus v Kostnici a česká šlechta. — Archiv český. III., 190.)

³⁾ Lumír. I. (1859), 616.

¹⁾ Líva, V.: Seznamy novoměšťanů pražských v letech 1618/1653.

Poslední před Bílou horou připomenutý je **Ezechiel Kabát z Výškovic** „fendrych regenštejnský“ (asi rejštejnský u Kašp. Hor). Ten přitáhl s hejtmanem Matyášem Kosorským z Kosoré a asi 180 soldáty dne 27. XI. 1618 do Volyně; na druhý den táhli k Vimperku. Podle tradice rodiny řed. Emila Kabáta měl bojovati i na Bílé hoře a tam býti raněn. Zdá se, že zemřel až kolem r. 1648.¹⁾

Touž dobou byl ve Volyni **Jan Kabát** (z Výškovic?). Zápis učiněný volyňským starostou zní:

„Kryštof Dytoň s Janem Kabátem objednali to při jednom kapitánovi Magerovi tak, že s svými lidmi rejthary a pěchotou, kterých bylo 300 osob, skrze město do Čestic protáhli. Dáno jim peněz 45 zl. a 1 1/2 vědra vína a k tomu co propili na „zastavůnku“; vši útraty s nimi bylo 80 zl. (od regimentu Don Gonsalva).“

R. 1705 byl **Petr Bohumil Kabát z Výškovic** v Sušici jako spoluradní, r. 1706 purkmistrem, r. 1707 velkým požárem o dům přišel, r. 1717—1719 je primátorem, r. 1720 spoluradním; zemřel v Sušici 29. VIII. 1721, stár 68 let.

Téhož roku 1721 byl **Jan František Kabát** c. k. hraničním, solním a pivním výběřčím v Hartmanicích u Sušice.

Rod Kabátů měl v Sušici na hřbitově Matky boží společně s rodinou Hutarovskou zvláštní hrobku.

Zikmund Daniel Kabát z Výškovic, který, jak řečeno, dostal r. 1624 měšťanské právo na Nov. m. pražském, vkládá 10. XII. 1627 společně s manželkou Annou, vdovou po bečváři Janu Stehlíkovi, do knih dům nynější čp. 321 „Na Muráni“, jež koupil Stehlík r. 1609 za 450 kop gr. míš.¹⁾ (Je to rohový dům Karlova náměstí a ulice Na Moráni vedle něm. dětské kliniky.) Tento Kabát je z Tábor-ska. Dále koupil Zikmund Kabát z Výškovic 6. VI. 1640 za 250 kop gr. míš. od Matouše Uhlíka (ten vyženil s Alžbětou, vdovou po Jakubu Vyžralovi) dům nynější čp. 393/II. „U Vršovských“, nyní Podskalská tř. č. 7 n. a dále jej prodal 14. VI. 1646 za 300 kop míš. Danielu Ševcovi, jinak Školskému a jeho manželce Anně. S touto vdovou 20. V. 1650 nabývá domu Pavel Pinkas, starší, výsadního práva poríčského.

¹⁾ 9. A. XIII., 58.

²⁾ Archiv hlav. m. Prahy, spis č. 2201, fol. 9b/10a, 2202, fol. 250b, 2228, fol. 74a, 4108, fol. 122a.

³⁾ Tamtéž, spis č. 2124, fol. 182b/183a, 2203, fol. 373a, 2204, fol. 9a, 276b/277a, 430b/431a.

Myslím, že je to týž Zikmund Kabát z Výškovic, který 22. III. 1652 koupil dům nynější čp. 324/I. v ulici Karoliny Světlé, řečený „U Kasíků“, proti ulici Na Boršově za 1000 zl. ve prospěch jeho nevlastního syna Karla Lochmana a sice s poručníky siroteků po radním Pavlu Mynychovi, jenž jej zdědil 24. I. 1639 po manželce Magdaleně, ovdovělé Trpké a před tím Kavkové, když byl její dřívější manžel, pekař Ondřej Kavka, dům koupil r. 1614 za 550 kop českých.¹⁾

Toť prozatím vše, co se dalo zjistiti o rodě Kabátů z Výškovic.

Přídomek z Výškovic užívala před Bílou horou také rodina Víšků z Výškovic. Václav Víšek z Výškovic zemřel brzy po této bitvě. Jeho vdova Anna, roz. Lukšanová z Luftenštejna, emigrovala s bratrem Janem Lukšanem (synem Kašpara L. z Luftenštejna) a přiznala přes 5000, on přes 10.000 kop jmění, z čehož Anna Víšková před odchodem zaplatila městu přes 770 kop daně emigrantské. Zajímavé je, že shora uvedený radní Pavel Mynych vlastnil po ní dům čp. 357/I., jež od ní koupil 1. IX. 1628 Adam Kapoun z Karlova za 1500 kop míš. a dále prodal Mynychovi.²⁾

¹⁾ Archiv hlav. m. Prahy, spis č. 2114, fol. 153a, 2115, fol. 247a.

²⁾ Tamtéž, spis č. 2114, fol. 390a, b.

Karel Polák:

FALSIFIKÁT ŠLECHTICTVÍ V RODĚ STEHLÍKŮ „Z ČEŇKOVA”.

A. Sedláček ve své genealogické stati o rodu Stehlíků z Čeňkova v Ottově naučném slovníku¹⁾ podle informací, daných mu od p. Václava Stehlíka, rytíře z Čeňkova, uvádí o počlosti smečanské:

*„Počlost smečanská ještě žijící odvozuje se od Frant. Bobumila (*1655), jehož syn Josef Antonín (*1680 v Plzni) žil ve Švihově a tu r. 1762 zemřel. Syn jeho Václav Prokop (*1725) býval učitelem napřed v Němčicích a později v Plánici.”*

Pisatel tohoto článku velmi zaujala zpráva o t. zv. »Josefu Antonínu Stehlíkovi, šlechtici z Čeňkova, zedníku ve Švihově«, který se podle zápisu v matrice švihovské narodil 13. III. 1680 v Plzni a zemřel 20. VI. 1762, když četl Frant. Zemana a Frant. Teplého »Knihu o Švihově a okolí«,²⁾ kde³⁾ je uváděn úmrtní zápis »Josefa Antonína Stehlíka, šlechtice z Čeňkova.« Dopis pak jednoho člena rodu z větve smečanské, Václava Stehlíka, adresovaný klatovskému děkanu z Prahy dne 19. srpna 1871, přivedl jej při studiu v děkanském archivu v Klatovech na stopu k rozluštění záhady náhlého sociálního »poklesu« rodu Stehlíků z Čeňkova.

Dopis pro nás tak důležitý budiž citován v plném znění:

V Praze 19. srpna 1871.

Vaše Vážnosti.

S důvěrou se Vážnosti na Vás obracím a očekávám, že mně v následující záležitosti nápomocen býti ráčíte.

Pocházím ze Stehlíků z Čeňkova a Treustettu a poněvač studuji, tedy jsem zadal u zemského výboru o strakovskou nadaci, kterou bych býval také obdržel.

Uznání šlechtictví od miniserium nemám; tedy jsem ji také neobdržel. Všechny křestní a kopulační listy připraveny mám a chci o uznání šlechtictví žádat. Schází mně ještě jeden kopulační list jistého Josefa Antonína Stehlíka, nobilis de Czenkov et Treustett, který roku 1680 v Plzni narozen byl. Roku 1725 se mu narodil syn Václav Prokop ve Švihově, kde v matrice onen Josef Antonín Stehlík jako otec Václava Prokopa udán jest jen s prvním jménem Josef a bez titule.

¹⁾ XXIV., 73.

²⁾ Teplý, František: Františka Zemana Kniha o Švihově a okolí. (Švihov, Fr. Trnka, 1927.)

³⁾ str. 437.

Manželka toho Josefa udána jest jen „M. Rosalia“. Identita toho Josefa Stehlíka s Josefem Antonínem není docela zjištěna.

Žádal bych Vás, Vážnosti, jest-li v zdejších matrikách nějaký kopulační list Josefa neb Josefa Antonína Stehlíka, s tituli neb bez ní, mistra zednického neb jen zedníka, s nějakou Rosalií mezi léty 1697 — 1724 inklusivně přichází. Neračte si to obtěžovat do matrik nahlédnout a prosil bych zároveň, byste, Vážnosti, mně brzkou zprávu do Prahy dáti ráčil.

Zároveň prosím za odpuštění, že tak smělým jsem, račte mně v psaní také udat vikářství směrem od Plzně ke Klatovům; chci se ještě tyto dny obrátiti v té záležitosti na pána vikáře okolo Plzně.

K dorozumění udávám zde mou a pána okresního v Klatovech descendens:

I. Bartoloměj Stehlík,

*nar. 1542, radní města Plzně, od Rudolfa II.
25. května 1598 povýšen do stavu šlechtického
z Čěnkova*

II. Bartolomeus,

**1571, od Ferdinanda III. v Řezně
3. září 1640 povýšen do stavu rytířského
z Čěnkova a Treustettu*

III. Matouš František prodal 1654 statek Kozolupy

IV. František Theofil, nobilis etc.,

**1655 v Plzni*

V. Josef Antonín, nobilis etc.,

**1680 v Plzni*

VI. Václav Prokop již bez titule vnešen,

**1725 ve Švihově, učitel v Němčicích*

VII. Karel František,

**1748 v Němčicích*

Terezie Syřiště

Josefa Šafránek

VIII. Karel Frant. Václav,

**1778 ve Smečně*

*Antonín, 1822 pojezdný
v Unhošti, *1792 ve Smečně,
21. V. 1822 obdržel
šlechtictví*

IX. Karel Stehlík, Šebestian, ryt., Karel,
*1816 v Muncituji *1824 v Hostivici *1826
v Hostivici

X. Václav Stehlík,
studující, *1848

*Jedná se zde o budoucnost, tedy se na Vás Vašnosti
s důvěrou obracím a očekávám, že mně mé toužebné přá-
ni ráčíte vyplnit.*

Znamenám se Vaši Vážnosti ponížený

*Václav Stehlík,
studující v Praze,
bytem ve Vodičkově ul., č. 42/II nově.*

Měšťanská rodina Stehlíků žila od nepaměti ve Švihově. Jako měšťan švihovský jmenuje se **Jakub Stehlík** dne 16. října 1636 v testamentu Jindřicha Černína z Chudenic,¹⁾ později v berní roli z r. 1654 a v revisitaci z r. 1678 přichází **Václav Stehlík**,²⁾ soused švihovský, jenž měl 12 strychů polí, r. 1713 **Josef Stehlík**, který platil ze 2 zádušních krav 11 krejcarů, 4 denáry³⁾ a podle tereziánského katastru měl roční výdělek jako zedník 3 zlaté, choval 2 krávy, vlastnil 7 strychů polí a luk pod 2½ vozu sena a 1 vůz otavy, bydlel ve Švihově v domě svých předků, dnes čp. 141 (116), řečeném „Stehlíkovském“, a jenž se r. 1722 uvádí jako zedník na čp. 118 (100) „Na Kopečku“, také „U Hradilů“ ve Švihově.⁴⁾

Josef Stehlík, soused švihovský, měl ve svém manželství s **Barborou** děti: **Barbora**, † 27. III. 1715 a pochována 28. téhož měsíce u sv. Václava ve Švihově, **Anna Barbora**, * 23. III. 1724, † 7. VII. 1724, **Václav Prokop**, * 2. VII. 1725 ve Švihově, byl učitelem v Němčicích a ve Smečně a dva-

¹⁾ Teplý, František: Františka Zemana Kniha o Švihově a okolí, 146.

²⁾ Dluhové na zastavené předměty vdovy paní Elišky Johannny Eusebie Černínové z Ryzmberka prve a v témž roce po smrti jejího pána: U Veruny, sestry Václava Stehlíka (ve Švihově) 12 lžic a kořálček stříbrný v 22 zl. (Teplý, F.: F. Zemana Kniha o Švihově a okolí, 157, 158.) Dne 18. března 1720 zemřela a 21. března 1720 pochována Magdalena Stehlíková, sousedka ze Švihova, 80letá (nar. 1640), nejspíše matka Josefa Stehlíka, manželka Václava.

³⁾ Teplý, František: Frant. Zemana Kniha o Švihově a okolí, 229.

⁴⁾ Tamtéž, str. 468, 472.

kráte ženat, nejprve s Terezií Syřiště, a pak s Josefou Šafránkovou, a konečně **Martin Valentin**, * 25. II. 1728.

Padělatel či opravovatel křestního zápisu ve švihovské matrice křestní z r. 1715 na str. 203 potřeboval doklad potřebný k průkazu šlechtického původu. Doufáme, že nejsme daleko od pravdy, domníváme-li se, že padělatelem je asi Antonín Stehlík, strýc otce autora dopisu zde otisknutého. „Opravu“ zápisu provedl tak, že slovo „subditis domini Schvihoviensis“ přetrhl a nadepsal „liberis“ a v úmrtním zápisu Josefa Stehlíka připsal k jménu Josef ještě Antonín a připojil „šlechtic z Čeňkova“, doplnil přesným datem narození (!), 13. března 1680 v Plzni (v domě čp. 141). Chtěl tak dokázati spojitost s bohatou šlechtickou plzeňskou rodinou Stehlíků z Čeňkova a Treustattu, která byla ozdobou staré Plzně, dala jí katolické purkmistry a kterou s úrovně nej přednějších staroplzeňských rodů patricijských pozvedl do kruhů šlechtických věhlasný Bartoloměj, syn Jakuba Stehlíka, vzdělaný, zámožný a literárně činný měšťan plzeňský, když byl r. 1598 povýšen císařem Rudolfem II. do stavu šlechtického s přídomkem „z Čeňkova“.

V křestním zápisu švihovské matriky¹⁾ čteme doslova:

Ex civitate:

A. 1724, die 23 marti. Ego idem sacellanus baptisavi infantem 22 dito natum ex parente Josepho Stěhlik, murario et cive, et matre Barbara conjugibus, cui impositum est nomen Anna Barbara. Levans eius erat domina Barbara, uxor domini Josephi Petelka, rospragteri. Testes: 1) Anna, uxor Josephi Bayer, sartoris ex Schvihov, 2) Magdalena, uxor Georgii Bolesska, civis et consulis, 3) Joannes Woraczek, civis et consul, 4) Martinus Pegrek, murarius ex Chudenicz.²⁾

Padělatel změnil nejprve jméno otce Josefa na „Josepho Antonio“, o čemž na témž listě se dočteme poznámky — „připsáno později“. - „Dle výnosu c. k. mistodržitelství v Praze ze dne 31. října 1912, čís. 22062 praes., bylo vynešením c. k. ministeria vnitra ze dne 1. června 1905, čís. 593/A, zjištěno, že při tomto zápisu ku jménu otce dítěte

¹⁾ Str. 162.

²⁾ Tak zněl původní zápis před opravou.

odlišnou rukou a jiným inkoustem ještě druhé jméno křestní „Antonius“ bylo vepsáno. Zapsal dne 4. listopadu 1912 Frant. Zeman, farář.

Než padělatel se nespokojil jen tímto jménem a opravil také jméno manželky Josefovy Barbory na „Rosara“.

Pro zajímavost uvádím opravený druhý křestní zápis:

Ex civitate.

A. 1725, die 2. juli. Ego idem sacellanus baptisavi infantem 1 dito natum ex parente Josepho Stehlik, murario et m. Rosalia conjugibus (subditis domini Schwihowensis¹⁾) liberis, cui impositum est nomen Wenceslaus Procopius. Levans ejus erat: Josephus Bager, sartor et civis. Testes: 1) Georgius Boleska, consul, 2) Joanes, filius Martini Pegrek, murarius ex Chudenitz, 3) domina Barbara, uxor domini Josephi Petelka . . . in Arce, 4) Anna, filia Johannis Woraček et consulis Schwihovicensis.

Pošlost smečenská, kterou z příčin nám již známých odvozuje Sedláček od plzeňského „Josefa Antonína“, pochází skutečně od švihovského Josefa a jeho manželky Barbory. Na omyl musel přijíti i Sedláček, ovšem později než psal svou rodopisnou stať o Stehlících z Čěnkova. Do Teplého-Zemanovy: „Knihy o Švihově a okolí“ se dostaly falšované zápisy Stehlíků z Čěnkova patrně proto, že archivář František Teplý při konečné redakci tohoto díla uvedenou skutečnost přehlédl a František Zeman zapomněl ve svých poznámkách k svému životnímu dílu učiniti patřičnou opravu.

Také o dotčeném druhém zápisu učinila konsistoř farnímu úřadu ve Švihově přípis.²⁾

Důstojnému farnímu úřadu

ve Švihově.

Dle sdělení c. k. zemského co trestního soudu v Praze ze dne 3. září 1903 vr. 646/2 — 167 vyšlo v trestní věci proti neznámému pachateli pro zločin podvodu najevo a bylo soudně zjištěno, že v matrice farního úřadu ve Švihově při zápisu křtu Vincence Prokopa Stehlika dne 2/7. 1725 slova „subditis domini Svihoviensis“ jsou jiným inkoustem přeškrtnuta a tímže inkoustem slovo „liberis“ nad nimi

¹⁾ přetrženo.

²⁾ Č. 7434.

napsáno jest. Dáváme důstojnému farnímu úřadu v Švihově o tom vědomost s tím nařízením, aby tento list do zmíněné matriky na příslušné místo byl uložen a tam pro budoucnost dobře upevněn.

Biskupská konsistoř, Č. Budějovice, 14. září 1903.

*Josef Hůlka,
kancléř.*

*Jaroslav Holý,
sekretář.*

Třetí křestní zápis (na str. 276), Martina Valentina, syna Josefa Stehlíka a Rozálie, obou „svobodných“, z 25. února 1728 byl podobně upraven, ovšem ne úplně. Při křtu tohoto dítěte byl Martin Pejrek, zedník a měšťan švihovský, T. Jan Voráček, švihovský konšel, Jiří Duchek ze Švihova, Magdalena, manželka Jiřího Bolešky, švihovského konšela, a Anna, manželka Josefa Bayera, švihovského měšťana.

Ze skutečných Stehlíků z Čeňkova Jan Bartoloměj Stehlík, zprvu obroční písař a později hejtman na Opálce a také písař na Klenové, výslovně je označen v matrice strážovské s přídomkem „z Čeňkova a Treystatu“, rodič z Prahy. R. 1679 oženil se s Kateřinou, dcerou nebožtíka Tomáše Trubače ze Skalska, s níž měl r. 1669 Jana Štěpána.

Václav Prokop, syn Josefa Stehlíka ze Švihova, byl, jak uvedeno, učitelem v Němčicích (r. 1750), později ve Smečně. Byl dvakrát ženat. V prvním manželství s Terezií Syřiště měl dvě děti: **Karla Františka Václava**, * 1778 ve Smečně (jehož syn Karel, * 1816, byl v Muncituji a jeho syn **Václav**, * 1848, byl autorem dopisu, adresovaného klatovskému děkanství) a **Karla Blažeje Františka**, * 1750. V druhém manželství s Josefou Šafránkovou měl syna **Antonína**, * 1792 ve Smečně, který obdržel později podle padělků zde uvedených šlechtictví.

Antonín byl pojezdným nejprve v Unhošti, kde se 21. května 1822 oženil s Františkou Moelzerovou, r. 1824 v Hostivici a posléze r. 1850 se připomíná jako direktor v Červeném Poříčí. Je jisto, že si přídomkem své postavení značně polepšil. V manželství s Františkou Moelzerovou měl čtyři dítky: **Marii**, provdanou 12. listopadu 1850 za **Václava Bergera**, hospodářského

správce ve Dříně, **Šebestiána**, * 1824 v Hostivici, **Karla**, * 1826 v Hostivici a **Emanuelu**, * 1834, † 29. března 1853 ve věku 19 let v Poříčí.

Z toho všeho vysvítá, že ani Antonín, ani dosud žijící členové této větve nemají práva přisvojovati si přídomek rodu Stehlíků z Čěnkova a Treustättu.

Jan Pavel Teplý:

PŘEDKOVÉ MARIE TEPLÉ,

choti rady měst. úřadů v. v. v Holicích,

roz. LOHNISKÉ Z OSTŘETÍNĚ čp. 46, a ROD LOHNISKÝCH od r. 1565—1939.

Rod Lohniských, dř. psaný Lehnický — Lohenský — Lohinský — Lohynský, trvá v přímé mužské řadě od r. 1565, t. j. 374 roků, z čehož na stejném statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Čechách hospodaří od r. 1620 až podnes, t. j. 329 let. Za tuto věrnost k půdě, neochvějnou lásku k české zemi a české rodině byl vyznamenán Zemědělskou radou v Praze pamětním uznáním, diplomem a žulovou deskou, neboť takto rodům české půdě a zemi věrným jest vděčný národ celý.

I. Jan Lehnický,

1565,

majitel statku (přes 2 lány) v Holicích v Čechách.

II. Tomáš Lohenský,

1579—1583,

majitel statku v Nemošicích a Rovni.

III. Jan Lohenský,

1602,

majitel statku v Rovni.

IV. Matěj Lohenský,

1620,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

V. Jiří Lohenský,

1640,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

VI. Václav Lohenský,

1671,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

VII. Jan Lohenský,

1716,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

VIII. Matěj Lohenský,

1731,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

IX. Jan Zykl,

1746,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č., jenž se k Ludmile Lohenské-vdově přiženil do zrostu Jakuba, nejmladšího syna Matěje Lohenského.

X. Jakub Lohenský,

1766,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

XI. František Lohinský,

* 1776, 12. VIII., † 1835, 23. II.

Anna Nečesaná,

* 1784, 2. VI., † 1858, 24. XII.,

majitelé statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

XII. František Lohynský,

* 1815, 31. III., † 1877, 14. I.

Anna Daňková,

* 1818, 14. IV., † 1894, 6. V.,

majitelé statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

XIII. Josef Lohniský,

* 1844, 4. XI., † 1906, 17. XII.

Františka Hloušková,

* 1847, 12. VII., † 1904, 5. V.,

majitelé statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.
(Marie Teplá, dcera, * 1868, 22. II.)

XIV. František Lohniský,

* 1871, 9. I., † 1917, 4. IX.

Marie Štěpánková,

* 1877, 8. VIII.,

majitelé statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

XV. Marie Lohniská — vdova,

* 1877, 8. VIII.,

majitelka statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

XVI. František Lohniský,

* 1902, 16. XII.,

majitel statku v Ostřetině čp. 46 u Holic v Č.

Leta 1565.

Jan Lehnický prodal statek v Holicích přes 2 lány za 580 kop Janu Haldovi. Vlastníkem statku před tím byla obec sezemická, neboť když Jan Lehnický prodal statek Janu Haldovi, uvázl dluh pro obec sezemickou 320 kop, pro Jana Lehnického 110 kop a platil se oběma věřitelům současně. Jan Halda prodal r. 1568 statek Jiřímu Hanovskovi a ten platil splátky dále, a pobírali je obec sezemická a Jan Lehnický ještě roku 1578.¹⁾

Leta 1579.

Tomáš Lohenský koupil sady v Nemošicích za 70 kop míš. od Vondřeje Fízaka²⁾ a r. 1583 zahradu prodal Vaškovi Stupanovi za 70 kop.³⁾ Leta 1583 koupil Tomáš Lohenský statek v Rovni od Martina Kulhánka za 80 kop.⁴⁾

Leta 1602.

Prodán statek Tomáše Lohenského synu Janovi Lohenskému za 200 kop.⁵⁾

Jana Lohenského I. žena: Dorotka; děti: Jiřík, Marta, Václav.

Jana Lohenského II. žena: Anna; děti: Matěj, Pavel.⁶⁾

Leta 1646 se Jan Snětivý přiznal ke vdově Anně Lohenské za 230 kop.⁷⁾

Leta 1620.

Jan Slavík, kutnohorský pojezdý, s rychtářem a konšely prodali statek sirotkům Jiříka Přenosila Matějovi Lohenskému za 223 kop. Klisny dělný 4, břebice 1, břebec letošní 1. Zbroj: přední, zadní kus, pekelhaub, šavle, sekerka, ručnice. Ten se v Rej. 17, list 520 spravuje.⁸⁾

Leta 1640.

Jan Lohenský prodal statek, na který Matějovi, synu svému, zápis učinili dal a on prostředkem smrti časné z tohoto světa neženatý vykročil, Jiříkovi Lohenskému, druhému synu svému, za 260 kop. (Inventář a zbroj jako předešle.) Ten se v Rej. 21, list 576 píše.⁹⁾

Leta 1671, juni 19.

Jiřík Lohenský, jsouce člověk věkem sešlý, prodal statek Václavovi Lohenskému, synu svému, za 260 kop. Žil a platil ještě r. 1716. Ten se v Rej. 27, list 218 píše.¹⁰⁾

Leta 1716, septemb. 11.

Václav Lohenský, jsouce člověk věkem sešlý, prodal statek Janovi Lohenskému, synu svému, za 286 kop. Žil a platil ještě r. 1733.¹¹⁾

1) Kniha purkrechtní, rej. 8, fol. 223 (v museu m. Pardubic).

2) Tamtéž, rej. 10 G 71, fol. 247.

3) Tamtéž, rej. 10 G 7, fol. 522.

4) Tamtéž, rej. 9 G 21, fol. 200.

5) Tamtéž, rej. 12 G 42, fol. 722.

6) Tamtéž, G 39, fol. 163.

7) Tamtéž, rej. 18 G 23, fol. 66.

8) Tamtéž, rej. 14 G 36, fol. 475.

9) Tamtéž, rej. 17 G 30, fol. 520.

10) Tamtéž, rej. 21 G 9, fol. 576.

11) Tamtéž, rej. 27 G 20, fol. 218.

MATĚJ LOHENSKÝ.

Léta 1731° dne 17° julii... prodán celo-rolní grunt sirotekův Jana Lohenského... Matějovi Lohenskému, nejmladšímu synu nebořtika, za sumu blavní 416 [kop].¹⁾

JAN ZYKL.

Leta Páně 1746 dne 20^{ho} srpna... prodán celo-rolní grunt sirotekův neboř. Matěje Lohenského Janovi Zyklovi, jenž se k Ludmile, pozůstalé vdově, přizemil, do zrostu Jakuba, syna nejmladšího Lohenského, za sumu blavní 447 [kop] míř.²⁾

JAKUB LOHENSKÝ.

Leta Páně 1766 dne 6. juni... jsa týž Jakub Lohenský v letech dospělý a odstupující Jan Zykl beztoho člověk letitý, takový grunt témuž pravému dědici Lohenskému postupuje; následovně jest týž grunt Jakubovi Lohenskému odevzdán za 441 [kop] 12 gr. 3¹/₂ d.³⁾

FRANTIŠEK LOHINSKÝ.

Leta Páně 1795 dne 29^{ho} měsíce srpna. Jsouce Jakub Lohinský na tomto celoročním gruntu hned roku 1766 stvrzený, nyní ale vdovec a muž znamenitým věkem sešlý a spracovaný, následovně tento grunt dále držeti nestatečný, pročž ten samý synu svému Františkovi postupuje a odevzdává... suma blavní 620 fr. 41¹/₄ kr.⁴⁾

Dědičné právní přířknutí na ponechalost dne 23. února 1835 s kšaftem zemřelým Franc Lohinským z Vostřetína No. cons. 46.

Zemrouc dne 23. února 1835 s kšaftem Franc Lohinským, dle zápisu od 29. srpna 1795 samovlastník sedlské živnosti pod N. C. 46 ve Vostřetíně, zanechajíc po sobě syna France Lohynského, 31. Márze 1815 narozeného, a vdovu Annu Lohinskou, tak se těm nezletilým 3 dětem Jan Nečesaný, švagr ponechatele, za poručníka ustanovil a postalé kontestaci kšaftu zanechatele od 22. února 1835 publicitroval... tak dle protokolu dědičného vypořádání od 27. dubna 1837 následující vyzvedli...

Týkaje se vlastnosti gruntu N. C. 46 ve Vostřetíně, taková dle ustanovení kšaftu synu Franc Lohynskému přináleží a jemu se ten grunt tímto listem do vlastnosti přiřká, do jeho právních let pozůstává vdova Anna Lohynská na tom gruntě hospodařiti bude.

S čímž se přítomný právní přířknutí do knihy gruntovní vtělití povoluje.

Právimocnost panství Pardubic dne 31. července 1837.⁵⁾

¹⁾ Stará pozemková kniha rychty ostřetínské (orig. v archivu země České, sign.: Pardubice, č. i. 20), fol. 260.

²⁾ Tamtéž, fol. 260 p. v.

³⁾ Tamtéž, fol. 261 p. v.

⁴⁾ Tamtéž, fol. 262 - 263.

⁵⁾ „K. k. Kammeral Herschaft Pardubitzer Rustikal Grundbuch, lit. H.“ (orig. v Archivu země České, sign.: Pardubice, č. i. 158), fol. 176 - 177 p. v.

Podle svatební spolu po a nástupní smlouvy ze dne 5. 6. 1865 předali manželé František a Anna Lohniský, vlastníci statku čp. 46 v Ostřetině, tento synu Josefu a snaše Františce Lohniské, každému polovici.

Dne 20. 1. 1897 postoupili tito manželé Josef a Františka Lohniských usedlost čp. 46 v Ostřetině za cenu 6.800 zl. synu Františku Lohniskému a snaše nezletilé Marii Lohniské, roz. Štěpánkové, každému polovici.

Dne 23. 3. 1918 odevzdal okresní soud v Holicích pozůstalost po Františku Lohniském, rolníku v Ostřetině čp. 46, manželce zůstavitele Marii Lohniské.

Dne 20. 1. 1938 dle postupní smlouvy převedla Marie Lohniská usedlost čp. 46 v Ostřetině na syna Františka Lohniského.¹⁾

NOVÉ KNIHY A ČLÁNKY.

Nová publikace o dějepisci Josefu Pekařovi. Josef Hobzek: *Josef Pekař, národní dějepisec. — „Pro život“. Články a profily* (řídí Josef Kostohryz a Jan Rey), sv. 1. — (Praha, „Výsehrad“, str. 30 - II, cena K 3.60). Tato knížka, napsaná Pekařovým žákem, je určena nejširším vrstvám čtenářů, přináší stručný životopis našeho po Palackém největšího mrtvého dějepisce a přehled jeho životního díla. Protože je stručná, nemohla o něm vyčerpat vše, a protože určena nejširším vrstvám čtenářů, nemohla dostatek hluboce řešiti problémy, jež Pekař svou činností řešil a jež jsou kolem jeho osobnosti, ale přes to nejširší obec čtenářskou, v níž má splniti své poslání, zpravuje snad dosti a nezkresleně. (fbš.)

Z osudů libocké farnosti. Bibliofilsky vypravená knížečka František Štědronský: *Kronika libocké farnosti*, — v úpravě a s dvěma dřevoryty Jana Herinka a na obálce se znakem Libockých z Liběhory, — (Praha, Kroužek přátel Liboce, str. XII-II, cena neuvedena) — prozrazuje, že autor chce být publicisticky činným a jeho chvályhodnou snahu vybavit knížky opravdu pěkným zevnějškem, obsahem však dokazuje zcela jasně, že svůj úkol nemohl a zůstal opravdově studii mnoho dlužen. Jednak nevyčerpal z pramenů vše, co by se z nich vyčerpat dalo, — skutečnou kronikou farnosti, jak nápis říká, knížka tedy není — jednak zprávy v ní podávané nespojil v sebe vývojově i věcně v celek harmonický a vsutku ucelený. (fbš.)

O »popství« a »češství« Karla IV. jedná Zdeněk Kalista: *Doba Karla IV.* — Svazky úvah a studií (řídí doc. dr. Fr. Kovárna), č. 7. — (Praha, V. Petr, 1939; str. 32, cena K 4.—), — jako dvou otázek, z nichž prvá, »popství« Karla IV., byla autoru katolicky orientovanému nejbližší, druhá, »češství«, byla a je stále v popředí všeobecného zájmu. Autor směle charakterisuje dva rysy panovníka, jehož doba není dosud přes velký zájem odborných pracovníků, který

¹⁾ Výpis od okresního soudu v Holicích.

k sobě stále poutá, jednotně posuzována a hodnocena, tím směleji, že knížka je velmi stručná a byla pracována u vědomí jejího určení pro nejširší vrstvy, tedy populárně. Oběma vpředu uvedeným momentům třeba přičísti jednak někde přece jen se ozývající tendenčnost, někde více či méně vynucenou sploštělost, již se v brožurách této povahy nemůže vyhnouti žádný autor, ať je sebezपовolanější. Protože však obsah knížky je poctivý a výsledkem vědeckého poznání autora, bude knížka čtena s užítkem. Její poslání budiž co nejuspěšnější a její vliv co největší. (fbš.)

Průvodce po Karlově mostě v Praze. Zoroslava Drobná: Karlův most. — Poklady národního umění (řídí dr. Alžb. Birnbaumová), sv. 3. (Sbírka průvodců po českých výtvarných památkách (pořádá Sdružení přátel baroka pro studium barokního a církevního umění v Umělecké Besedě v Praze.) — (Praha, „Vyšehrad“, strana XVI-VI, příl., cena K 5.—) Autorka stručně, avšak natolik obsažně, aby o nejnnutnějším poučila, načrtuje přehled dějin Karlova mostu, zdůrazňuje, že Praha byla třetím městem — po Würzburgu a Řezně — v Evropě, jež mělo technickou vymoženost té doby — kamenný most — a jako žena hrdě připomíná, že to byla žena, jež dala podnět k této stavbě. Podotýká též, že dnes je Karlův most ceněn jako stavitelská památka, drahá srdcím všech Čechů, dříve jako technická vymoženost a důležitý činitel národohospodářský, dopravní a obchodní. V druhé části knížky popisuje a zmiňuje se o osudech soch Karlův most zdobících. I význam jich byl jindy v jiném; v odvrácení pozornosti od nečisté vody podle středověkého názoru, dnes my, obdivovatelé přírody i uměleckých památek, si vážíme obojího — krásného pohledu na řeku stejně jako na vzrušený dech doby barokové, zkamenělý v sochách. Knížka Drobné je zdařilý průvodce, jenž při vši stručnosti je dostatek obsažný a poučný, plně zaujme a je tak nabádací, že mnoho z čtenářů přijde si tuto stavitelskou památku znovu prohlédnouti. A pro to vše je to knížka cenná. (fbš.)

Kníží pokyny k čištění, patinování a otiskování mincí a medailí. Karel Chaura: Čištění mincí a medailí. Pokyny sběratelům k čištění, patinování, otiskování a odlévání mincí a medailí. (Praha, nákl. vl.; str. 24, cena neuvedena.) Pokyny tyto jsou rozšířeným článkem, pojednávajícím o čištění mincí, očištěným v časopise „Numismatické zprávy“ (1939), o pokyny, jak čistiti též medaile a plakety, jak mince, medaile a plakety patinovati, otiskovati a odlévati. Je to tedy příručka, již všichni naši sběratelé mincí a správcové numismatických sbírek našich muzeí přivítají. Tím spíše, že ji psal znalec bohatý zkušenostmi, nabytými za celou řadu let a po neúnavné práci. Budou jí však na druhé straně právě tuto okolnost vytýkati, protože autor zapomněl, že věci jemu zcela běžné jiným tak běžné nejsou, a byl někde tak stručný, že podle těchto pokynů nebude moci mnohý z uživatelů si počínati bez rozpaků. Vadou knížky je tedy její namnoze přílišná stručnost. Avšak i za to buďme autoru vděční. Zkušenosti za celý lidský věk nashromážděné zveřejnil a umožnil následovníkům jen je doplňovati, ne znovu jich nabývatí od počátku. Sloh knihy prozrazuje autorův věk, pravopis není vždy nejčistší, interpunkce věnováno málo pozornosti (fbš.)

Přehled činnosti a o stavu musea dr. Aug. Sedláčka, musea dr. Ad. Heyduka, pražské obrazové galerie v Písku a městského archivu za rok 1939 podává „XIII. zpráva Musea Dr. Augusta

Sedláčka pro vlastivědu Prácheňska a městského archivu v Písku za rok 1939". — Zvl. otisk z Ročenky Písecké spořitelny. — (Písek), str. 8, cena neuvedena.) (fbš.)

„Výroční zpráva Jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě pražském za správní rok 1939". — (Praha, „Jednota"; str. 70-II.)

Nová knihovna, jež se chce zabývatí problémy našeho národního života. — Je jí knihovna „Pro život" (Články a profily), kterou řídí Josef Kostohryz a Jan Rey a vydává nakl. „Vyšehrad" v Praze. — Knihovna ta, vzniklá z opravdové potřeby národního života, pověřená úkolem osvětlovat i připomínat zhuštěně a výrazně to, co se nám naléhavě ozývá z naší minulosti i přítomnosti, a zaměřená především k dnešku, kterýžto zřetel, i když budou projednávány věci minulé, bude vždy ústřední. chce zveřejňovati články, které by se svým rozsahem těžko umístily v denním tisku, svým tématem pak si zaslouží zvláštní publikace, o českých osobnostech, jež vydatně přispěly k rozvoji našeho národa, a vystopovati vše, co je v českém životě i v dějinách trvalé a co tvoří základnu češství v proměnách věků. — Je to úkol nesnadný, avšak krásný a zasluhující uznání. K prvému stavíme se s otázkou, zda se nakladatelství podaří vskutku výběr tak dokonalý, aby vše v knihovně otištěné opravdu řešilo úkoly předsevzaté, a k druhému s přáním plného zdaru. (fbš.)

Adler. — Monatsblatt der Vereine für Sippenforschung in der Ostmark. — II. 4-12 Folge. (Wien (65, 8, Fuhrmannsgasse, 18), Walter Klemm; řídí Walter Klemm.)

Mitteilungen des Roland, Sächs. Landesvereins für Familienforschung und Wappenkunde e. V. — Jhrg. 25, Heft 2 (Mai-August). (Dresden „Roland"; řídí Heinz-Ludwig Wellhausen.)

Suomen Sukututkimusseuran vuosikirja. — Genealogiska Samfundets i Finland arsskrift. XXIII. (Helsinki, str. 232-II.)

Vytiskla

Grafia, knihtiskárna Jaroslava Jiránka v Železném Brodě.

Majitel, nakladatel a vydavatel spolek: Jednota Starých českých rodů v Praze. — Řídí Dr. František Beneš, za redakci odpovídá Dr. Vincenc Jan Matina — Redakce: Praha-Dejvice, Jiráskova 1, administrace Praha II., Jircháře 10. — Předplatné na rok: 20 K. Příspěvek členský: K 36,- za správní rok. Zápisné K 3,- pro nové členy. — Užívání novinových známek povoleno výnosem ředitelství pošt a telegrafů v Praze ze dne 7. června 1933 č. 142829 | VII-1933. — Vychází čtyřikrát do roka. I|I., I|IV., I|VII., I|X. — Dohledací úřad: Poštovní úřad Praha 3.

PRAHA 1939.